

Največji slovenski tednik v Zedinjenih državah

Izhaja vsako sredo.

NASLOV uredništva in upravnistva: 1951 W. 22nd Place Chicago, Ill.

GLASILO K.S.K. JEDNOTE

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.

Issued every Wednesday

OFFICE: 1951 W. 22nd Place Chicago, Ill.

No. 47. Štev. 47.

Chicago, Ill., 29. novembra (November) 1916

Leto II. Volume II.

Lokalne vesti.

—Ozira se na uradno naznani- lo tajnika društva sv. Štefana št. 1. K. S. K. J., Chicago, Ill. pri- občno v naši zadnji številki, se člani tega društva s tem še enkrat prosijo in opominjajo, da bi se vde- ležili polnoštevilno prihodnje let- ne ali glavne seje v soboto zvečer, točno ob 8 uri, dne 2. decembra, t. l. Zborovanje se vrši v navad- nih prostorih. Kdor se te seje ne udeleži brez opravičenja, bo moral plačati globo, kakršno določajo društvena pravila.

—Od odbora Ženskega podp. društva sv. Neže št. 826 reda Kat. Borštarnie v Chicagu smo bili naproseni na tem mestu opozoriti vse članice tega društva na glavno letno sejo, ki se vrši pri- nedeljo pop. ob 2 uri, to je dne 3. decembra. Katera izmed članic se te seje ne udeleži, bo kaznovana z denarno globo na podlagi društvenih pravil.

—Včeraj zjutraj ob četrta na 9. uro je daroval v naši domači cerkvi sv. Štefana g. župnik Rev. A. Sojar slovesno peto sv. mašo za- dušnico za pokojnim avstrijskim cesarjem Franc Josipom. Tega sv. opravila se je udeležilo precej- šnje število vernikov, katerim je ostal pok. avstrijski vladar v do- brem spominu.

Vsled odredbe in prizadevanja avstro-ogrškega generalnega kon- zula Hugo Silvestri-ja iz Chicaga se je vršila danes (v sredo) dop. slovesna sv. maša za dušnico za pok. cesarjem Franc Josipom in sicer v naši katedrali Presv. Ime- na. Generalni konzul je povabil k tej sv. maši diplomate našega mesta vseh nevtralnih držav; po- leg teh se je udeležilo iste tudi več mestnih, okrajnih in državnih uradnikov, ter številno gg. duhov- nikov iz naše nadškofije, ki so bili rojeni v Avstriji; naravno, da se je te za dušnice udeležilo tudi mno- go civilnega ljudstva, bivših av- stro-ogrskih podanikov. Pred sv. mašo so proizvajali na koro zna- mo Chopinovo mrtvaško koračni- co, ki je bila zadnja leta pok. av- strijskemu cesarju najljubša ko- račnica.

Zaeno poročajo chikaški angle- ši listi, da se bo čitala slična sv. maša za dušnico skoro po vseh ka- toličkih cerkvah te nadškofije, v kojih mestih biva več Avstrijev in Ogrov.

—Iz glavnega naturalizacijske- ga urada se bo tekoči teden raz- poslalo po pošti 13,000 okrožnic onim inozemcem, ki so od 1. marca letos vzeli prvi državlj. papir in onim, ki so že naredili prošnjo za drugi papir. V tej okrožnici se povdarja prošilec, da naj se te- kom decembra t. l. udeležijo jav- nih predavanj in poučnih preda- vanj, vršečih se zvečer po raznih ljudskih šolah. Vse to delo vodi mestni ravnatelj večernih šol. Ta- ka zborovanja se bodo vršila dne 4. decembra v "Burrovi" ljudski šoli, dne 5. dec. v Seward ljudski šoli, dne 6. dec. v Jennerjevi, dne 7. dec. v Garfield, 8. dec. v Johno- vi, dne 11. dec. v Hammondovi dne 12. dec. v Phillippovi, dne 13. dec. v Washingtonovi, dne 14. dec. v Pullman, dne 15. dec. v Waller, dne 18. dec. v Bower, dne 19. dec. v Jackson in dne 20. dec. v West Pullman ljudski šoli. Govorili bodo na teh shodih sod- niki Landis, Carpenter, Alschuler, Uhler, Sullivan, Mack, Foell Pam in Dolan. Poleg tega bodo govo- rili na teh zborovanjih tudi za- stopniki raznih narodnosti, Itali- janov, Litvinev, Rutencev, Gr- kov, Srbov, Poljakov in Hrvatov. Ti bodo svojim rojakom priporo- čali in dajali pojasnila, kaj mo- rajo znati, da bodo dobili držav- ljanske papirje. Škoda, da se je pri tem prezrla naše Slovence, ali da se zanje ni določilo nobenega

shoda, ali kakega domačega go- vornika; ker izhaja v Chicagu četvero slovenskih listov, mislimo, da bi se dalo morda v tej zadevi od strani urednikov za Slovence kaj takega tudi doseči?

Ameriške vesti.

Srebrni jubilej prvega amerikan- skega slovenskega lista.

Prvi in najstarejši ameriški slovenski list, — naš sosed iz Jo- lieta, — "Amerikanski Slovenec" se je vrgel minuli teden v praz- niško obleko povodom svojega sre- brnega jubileja, ali 25letnega ob- stanka.

Pred nami leži okusno opremlje- na slavnostna št. 104 tega lista, letnik XXV. z dne 24. novembra. Poleg slik svoječasnih delničarjev Slov. Amerik. Tiskovne Družbe, ki izdaja "A. S." čitamo v njem tudi zgodovinske podatke o usta- novitvi slovenske župnije v Joli- etu in o njenih začetnikih; naj- bolj obširno in natančno je pa v tej številki opisana zgodovina in delovanje Amerik. Slovenca te- kom svojega četrtsotletnega ob- stanka.

Chikažani smemo biti ponosni, ker je izšel prvi slovenski list v našem mestu; izdal je prvo štev. A. S. dne 3. sept. 1891 znani vele- zaslužni rodoljub g. Anton Mur- nik, ki biva sedaj nekeje v državi Cal. Žal pa, da je izšlo tukaj sa- mo 10 števk tega lista vsled po- manjkanja denarnih sredstev pri izdaji. Od tukaj se je "A. S." meseca febr. 1892 poselil v Tower Minn., kjer ga je urejeval celih 8 let, do 8. dec. 1899. mnogozaslužni starosta naše častite duhovščine preč. g. Jos. F. Buh; kot desna ro- ka pri uredništvu mu je bil tede- nji bogoslovec in sedanji župnik v Delano, Minn. Rev. Matija Šavs. List je imel tedaj samo okrog 300 naročnikov. Od 8. dec. 1899 se pa A. S. urejuje in tiska v Jolietu, kjer se je za trdno ustanovil v svojem lastnem domu.

List "A. S." je storil svoječasno mnogo koristnega in dobrega tu- di za našo podporno organizacijo K. S. K. J. V njem je bilo čitati prve članke in pozive za ustano- vitev te Jednote; vsled tega, ali iz pripoznanja ga je imela naša Jednota več let za svoje glasilo, dokler ni l. 1914 uvidela potrebe ustanoviti si lastno glasilo.

V prijetno dolžnost si šteje to- rej uredništvo "Glasila K. S. K. Jednote", da v svojem imenu in imenu te organizacije izreka ne- storju naših amer. slovenskih list- ov, — "A. S." najsrčneje čestit- ke, ter mu želi, da bi dočkal še svoj zlati jubilej! Vivat! Flore- at! Crescat!

Dostavek: Škoda da ne opazi- mo med slikami slavnostne števil- ke "A. S." tudi slike njegovega prvega urednika in lastnika in slike sedanjega večletnega uredni- ka, Mr. Filip Gorupa!

Hughes je priznal svoj poraz. Lakewood, N. J., 22. novembra. Po 15 dnevnem težavnem premi- sljevanju je poslal danes bivši rep- publ. predsedniški kandidat Char- les E. Hughes predsedniku Wilsonu brzojavno čestitko povodom njegove zopetne izvolitve. Brzo- javka se je glasila sledeče:

"Vsled počasnega uradnega šte- tja glasov v državi Cal. sem vedno pričakoval natančnega poročila o izidu. Ker je pa štetje sedaj dovršeno, si dovoljujem pošiljati Vam iskrene čestitke k zopetni iz- volitvi; zaeno Vam želim najbolj- ši uspeh pri administraciji!

Predsednik Wilson se je nahajal s svojo soprogo ravno v nekem gledališču, ko je dospela ta čestit- ka v Washington. O tem so ga obvestili telefoničnim potom. Go- vori se, da ni naredil predsednik Wilson ob tej čestitki nikake o- pombe.

Avstrijski cesar Franc Jos. umrl dne 21. t. m.

ARCHDUKE CHARLES FRANCIS JOSEPH

Sedanji avstr. cesar Karol I.

Inozemske vesti.

Prve vesti o smrti avstrijskega ce- sarja Franc Josipa.

Dunaj, Avstrija, 22. novembra. Sinoči, (v torek, dne 21. nov.) ob 9. uri in 5 minut je avstrijski ce- sar Franc Josip umrl v svojem gradu Schoenbrunn. Smrt je na- stopila mirno, kajti sivolasi mo- narh je za vedno izdihnil kakor v spanju. Ob njegovi smrtni poste- lji je stala cesarjeva ljubljenska, hči, nadvojvodinja Marija Valeri- ja, prestolonaslednik nadvojvoda Karol Franc Josip, ter več dru- gih članov cesarske hiše.

Pokojni cesar Franc Josip se že nekaj dni nazaj, ni nič dobro po- čutil; trla ga je nahuha in ka- šelj vsled ponovnega vnetja pljuč. Vendar je pa še sprejel včeraj zju- traj ob 8. uri v avdicijeno svojo hči, nadvojvodinjo Marijo Valeri- jo in je hotel s uradnimi posli na- daljevati v svoji kabinetni pisar- ni, kar so mu pa zdravniki zabra- nili. Ob 2. popoldne se ga je pri- jela huda mrzlica; zvečer ob 6ih so izgubili zdravniki vse upanje nad njim; vedno je padal bolj in

bolj v nezavest, dokler ni ob de- vetih in 5 minut izdihnil mirno svoje duše. Pokojni avstrijski vlada- rje je pred svojo smrtjo prejel še zakramente za umirajočce.

Ko se je raznesla ta žalostna novica iz Schoenbrunn v mesto, je bil naenkrat ves Dunaj po kon- ci. Iz številnih cerkvenih stolpov so se pričeli tužno oglašati zvono- vi, naznanjujoči smrt avstrijskega monarha. Ljudstvo je hitelo v tru- mave proti cesarskemu gradu, ali se je pa zbiralo po ulicah polno sožalja; mnogo žensk je glasno ih- bolj v nezavest, dokler ni ob de- vetih in 5 minut izdihnil mirno svoje duše. Pokojni avstrijski vlada- rje je pred svojo smrtjo prejel še zakramente za umirajočce.

Sobratiskim pozdravom

PAUL SCHNELLER, gl. predsednik K. S. K. J.

EMPEROR FRANCIS JOSEPH

Pokojni avstr. cesar Franc Josip.

Sedanja avstr. cesarica Zita.

telo in jokalo. Na Dunaju že ni bi- lo tako žalostnega dneva od te- daj, ko se je napovedalo vojno. Ljudstvo je namreč z zanimanjem pričakovalo napovedanega dneva 2. decembra, ko bi imel izročiti ce- sar Franc Josip vlado v roke pre- stolonasledniku, nadvojvodi Ka- rol Franc Josipu, — sedaj je pa te pričakovanje prestrigla smrt v ce- sarskem gradu ob postelji sivol- sega monarha.

Takoj po cesarjevi smrti so izšli vsi dunajski listi v posebnih žalo- valnih izdajah s priobčeno sliko pok. cesarja in primernimi uvod-nimi članki polni hvale in sočutja do pokojnega vladarja. — Skoro- z vseh hiš vise črne zastave in dru- ge zastave na poldrogu.

O smrti cesarja Franc Josipa se je takoj telefoničnim potom ob- vestilo tudi nemškega cesarja, ki je obljubil, da se osebno udeleži pogreba svojega ožjega prijatelja v četrtek, dne 30. t. m.

Pogreba se bo udeležil tudi bolgarski car in vsi ministri ter poslanci raznih držav, zastopanih na Dunaju. Zaeno se je po pape- ževem nunciju naznanilo smrt av- strijskega cesarja v Vatikan sv. očetu; tudi ta bo odredil svojega namestnika pri svečanostnem po- grebu avstrijskega cesarja. V Schoenbrunn prihajajo iz celega sveta od raznih vladarjev brzo- javna sožalja; med temi je došla tudi danes semkaj sožalna brzo- javka Woodrow Wilsona, predse- dnika Zedinjenih držav, ki je v svo- jem imenu in imenu vlade in ame- riškega ljudstva izrazil globoko sožalje vsled smrti cesarja Franc Josipa. Predsednik Wilson je do- ločil ameriškega poslanika Pen- fielda, da naj ga zastopa pri po- grebu.

Nemčija žaluje vsled smrti avstrij- skega cesarja.

Berlin, Nemčija, 22. novembra. Ko je došla semkaj žalostna vest o smrti avstrijskega cesarja, se je lotila ljudstva velike žalost. Saj je bil vendar pok. cesar velik pri- jatelj nemškega naroda. Nemški cesar je poslal takoj zatem na Du- naj sožalno brzojavko avstrijske- mu prestolonasledniku in drugim članom cesarske rodbine. Oblju- bil je, da se bo osebno vdeležil po- greba. Danes vihrajo z vladnih poslopji po vseh nemških mestih žalovalne zastave na poldrogih, li- sti so pa izšli črno obrobljeni z obširnimi naznanili smrti zveste-

ga nemškega zaveznika, cesarja Franc Josipa. V obče se ga hvali kot dobrega vladarja, moža pre- skušenj. Nekateri listi obžalujejo, da ni avstrijski cesar dovčkal dne- va popolne zmage centralnih za- veznikov in gojijo pri tem veliko zaupanje v njegovega naslednika.

Kakor se semkaj poroča, se pa- riško in londonsko časopisje kaj slabo izraža nad smrtjo avstrij- skega cesarja. Mnogi mu privo- ščijo smrt in le obžalujejo, da ni umrl že pred 3 leti, ker je baje on povzročil sedanjo svetovno vojno!

Pogreb.

Dunaj, 22. novembra. Pogreb za pokojnim cesarjem Franc Jo- sipom se bo najbrže vršil prihod- nji četrtek dne 30. t. m. Položen bo v grobišče zgodovinske kapu- cinske cerkve, kjer počiva tudi njegova žena, sin Rudolf in ostali člani habsburške rodbine. Jutri bodo prenesli pokojnikovo trup- lo v dvorno palačo, kje bo ležalo več dni, ljudstvu na ogled. Pog- reb obeta bita nad vse veličasten in velik kakoršnega še ne pomni naše dunajske mesto. Dosedaj so prijaviili svojo vdeležbo že skoro vsi zastopniki nevtralnih evrop- skih in drugih držav.

Novi vladar Avstro-Ogrske.

Dunaj, Avstrija, 23. novembra. Včeraj, ali takoj po smrti cesarja Franc Josipa je prevzel vladar- ske posle prestolonaslednik Karol Franc Josip. Za vladarsko ime si je izbral ime Karol I.

Cesar Karol I. bivši nadvojvoda Karol Franc Josip je star 29 let; rojen je bil v Persenburgu dne 17. avgusta 1887 in je sin pokojnega nadvojvode Otona, umrlega dne 2. nov. 1906 na Dunaju; temu je bil oče pok. nadvojvoda Karol Lju- devit, drugi brat cesarja Franc Jo- sipa.

Sedanji avstrijski cesar Karol I. je se oženil dne 21. okt. 1911 s Parmsko (bourbonsko) princezi- njo Cito, roj. 9. maja 1892. Iz te- ga zakona imata že dve otroci 4 letnega nadvojv. Franc Josip O- tona in eno mlajšo hčerko.

Kakor znano, se je mudil seda- nji avstrijski vladar dolgo časa na severni fronti, kjer je zapo- vedoval v Karpatih nastanjeni na- ši armadi. Splošno se sodi, da bo novi avstrijski vladar ljudomil in tako dober, kakor njegov pred- nik; govori se, da bo dal raznim svojim narodom celo več politi- čnih pravic in avtonomije, kakor je isti živjajo sedaj; vse to se bo iz- vršilo šele po končani vojni. Ena- ko se vrši tudi slovesno kronanje kasneje.

Danes je izdala uradna "Wie- ner Zeitung" proklamacijo novo- zapriseženega avstrijskega cesarja Karola I. v kateri naznanja ljudst- vu, smrt svojega prednika in za- trjuje, da bo nadaljeval svoje de- lo. Proklamacija se glasi sledeče: "Jaz bom nadaljeval njegovo de- lo. Prišel sem na prestol v vihar- nih časih. Naš cilj še ni dosežen in iluzija sovražnika, da bi strl mojo monarhijo in moje zavezni- ke, še ni potlačena. Poznate me, da sem z mojim ljudmi in vsled te- ga je moj trden sklep nadaljevati z vojno, dokler ne bo mir zasig- ural obstoj in razvoj moje monar- hije. Stori bom vse, kar je v moji moči, da bom odpravil vojne gro- zote prejkomože in da bom na- pravil čimprej bo mogoče mir, in sicer ko bodo poraženi naši sovra- žniki."

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Nekaj članov, ozir. naročnikov nam je minuli teden doposlalo na- ročnino za koledar "Ave Maria". Vsem tem in ostalim naznanjamo, da mi nimamo tega koledarja in sploh nobenih knjig v zalogi. Kdor hoče naročiti gorinavedeni kole- dar, naj piše naravnost na upra- viništvo "Ave Maria", 62 St. Marks Place, New York, N. Y.

